(McMillan, K., 2012)

Story: Media and politics

Te Karere o Nui Tireni, 1842

TE KARERE O NUI TIRENI.

[Na te Kawana (mea kia taia.]

No. 1.] AKARANA, HARAREI, HANUERE 1, 1842. [VOL. 1.

He pukapuka hou tenei, katahi ka taia: e ui mai ana pea te tokomaha o te tangata,- "he pukapuka aha ra tenei?" He pukapuka ra tenei, kia mohio ai te tangata maori ki nga tikanga me nga ritenga o te Pakeha, kia mohio ai ano hoki te Pakeha ki nga ritenga o te tangata maori,- E wakaaro ana te tokomaha o nga Pakeha me nga tanga'a maori,- he pukapuka pai tenei ka mutu hoki te noho kaare a tetahi ki tetahi.—Na, ko ia enei ko nga mea e tuhituhia ki te pukapuka nei,- Ko nga tikanga a te kawana.- ka tahi.- Ko nga ture a te Kuini,- ka rua,- ko nga tikanga wakawa, me nga hara e wakawakia ai te tangata, —me te tini noa atu o nga tikanga Pakeha;— tenei ano hoki te pai o te Karere nei,- mehemea ka tupato te ngakau o te tangata,- ka wakakino i tetahi o nga tikanga a te Kawana, mana ano e tuhituhi tana wakaaro wakahe,—tupato ra nei, kia taia ai ki tenei pukapuka, kia kitea ai e te tangata katoa; he mea penei hoki ta te Pakeha; ka tahia e ia tana wakaaro wakahe ki te Nuipepa, kia rongo ai nga tangata katoa ki ona wakaaro. Heoi ra, kia tupato tatou kei mate tenei pukapuka. —Tenei pea tetahi te mea nei, "me aha ra tatou kia ora ai te karere nei?" nana,—Wakarongo mai,—me homai pea etahi moni, kei haere atu kore te kai-ta mo tana mahi—ka mate;- kei takua ra e tatou tenei pukapuka kia mate.

NGA KOHURU I MOTUAROHIA.

Katahi ano te mea i tino pouri ai te ngakau o te Pakeha o te tangata Maori ano hoki, ko te Kohurutanga i nga Pakeha o Motuarohia. I te 20. o nga ra o Nowema,—ka hoe atu o tahi o nga Pakeha o Kororareka;- ano ka u ratou ki te motu nei, ka kite ratou i nga Pakeha e rima kua oti te koburu e wai ra nei, heoi ka hoki nga Pakeha ka korero ratou ki te hunga e noho ana ki Kororareka:- na- ka oho te ngakau o te Pakeha, o te tangata Maori katoa, ka rapu ano i te tangata koburu; ka rapu, -a- ka tupato ratou ki a MAKETU te tamaiti a te Ruhe (i ata hoki etahi o nga mea o nga Pakeha mate) ka arahina ia ki te kai wakawa,- wakawakia ana:- muri iho ka tonoa ki Akarana—; tuai te noho nei i te warehereheri (meaka kai ino wakawakia o te Pakeha). ano ka rongo a te Kawana. ka tuhituhi ia i tenei pukapuka ki nga Rangatira o Ngapuhi.

Akarana, Wai-te-mata,
Nowema 30, 1841.

E hoa ma e nga Rangatira o Ngapuhi,

Tena ra ko koutou,—e hoa ma e hiahia ana a te Kawana kia tuhituhia atu tenei pukapuka ki a koutou, e ui ana ia ki te tikanga te hanga ranei o ana kupu;—i a koutou ano e inoi ana ki tetahi kaipuke hei tiki i ta koutou tupapaku, i ta koutou tupuna i a te Wera ka wakakitea mai tana pai ki a koutou, ka wakaaetea kia utaina takoutou, tupapaku, a kia wakatakotoria ki te urupa o o koutou tupuna:—muri iho i tana wakaaetanga, ka puta mai te rongo, -e- kua koburutia e mea e te tamaiti o te Wera o Ruhe; wakaaro ana a te Kawana—he kuaretanga na Ruhe; i patua hoki mo te mahi makuru i tana kotiro, kahore,-i mate turoro; koia te puta mai ai te riri o te Kawana, ahakoa pouri tana ngakau, kihai ia i wakakahore i tana kupu (kia takua te kaipuke kihai te kaipuke i puritia, otira tonoa ana a "Wi. kitoria," ki te "Mahia;" ka wakaaro a te Kawana ko te mutunga tenei o te kino. Muri iho ka puta mai ano te rongo,-e-kua patua nuatia nga pakeha hara kore e Maketu, te tamaiti o te Ruhe.

This is the front page of the first issue of *Te Karere o Nui Tireni*, the first Māori-language newspaper, published on 1 January 1842. Throughout the 19th and early 20th centuries a wide range of newspapers were produced in the Māori language. *Te Karere* was a government publication, designed to pass on official information to Māori and to encourage the idea that Pākehā and Māori were contracted together under the Treaty of Waitangi. The first paper produced by Māori was *Te Hokioi o Nui Tireni*, published in 1862 to promote the views of the Kīngitanga (Māori King movement). Māori newspapers were produced by iwi, by pan-tribal groups such as the Kīngitanga, and by religious groups. The papers contained local news, political commentary, waiata, debates on tradition, obituaries and acounts of local hui.